

TREVENNEN-14

TEMA: BARTRÆR

ISSN 504-6028

VÅREN 2016

Trevennen nr. 14 våren 2016
Medlemsblad for Treets Venner

Treets Venner
c/o Det norske Hageselskap
Postboks 53 Manglerud
0612 Oslo
www.treets-venner.no
Konto: 7874.06.45861

Redaksjonen avsluttet 31.03.2016

Neste nummer: oktober 2016

Redaksjon/layout:

Rainer Stange rainer@dronninga.com

Long Nguyen long@dronninga.com

Foto forside: Long Nguyen

REDAKSJONENS HJØRNE

Rainer Stange

Vårens nummer omhandler bartrærne, som gjør mye ut av seg fra løvtrærne mister sin hovedrolle i oktober-november til det våres i mai. De følsomme bladene blåser, regner og fryser bort fra løvtrærne, og da legger vi merke til bartrærne igjen. Det vil si at de vintergrønne bartrærne spiller hovedrollen i naturen et halvt år. Det er nok av dystre granplantefelter og overgrodde tujahekker her til lands. Men lay-outansvarlig og snart landskapsarkitekt Longs Nguyens sterke og poetiske fotografier viser bartrærnes fineste sider.

Det går en parkbølge gjennom Europa, som startet med Parc de la Villette i Paris tidlig på 1980-tallet, og som fortsetter fra de større byene til småbyer og bydeler, også i vårt land. Norge urbaniseres og norske byer vokser. Parkene er byens hager, og det gjelder å sikre parkområdene nå før de er “ferdigbygd”. Groruddalsatsningen i Oslo skaper internasjonal oppmerksomhet ved at det nettopp bygges 4 parker; én i hver av de 4 bydelene i Groruddalen. 240 millioner kroner er budsjettet og 3 parker er ferdigbygd. Det er derfor aktuelt at seinsommerens tur går til Verdensparken på Furuset, Grorudparken og Bjerkedalen park i bydel Bjerke, der forfatterne bak parken; landskapsarkitektene vil vise oss deres verk med vekt på trærne og det grønne, naturligvis. Lunsjen serveres i kaféen til den nye parkpaviljongen langs bambuskanalen i Bjerkedalen park.

God vår!

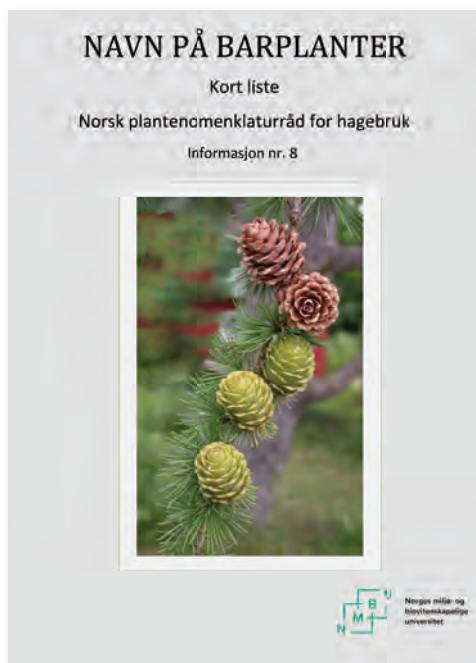
NAVN PÅ BARPLANTER

Tekst: Ole Billing Hansen

Foto: Long Nguyen

På vegne av Norsk plantenomenklaturråd for hagebruk har undertegnede tatt på meg jobben med å utarbeide en anbefaling for norske navn på barplanter, med utgangspunkt i slekter og arter som har mulighet til å klare seg utendørs i norsk klima.

En av utfordringene har vært å vurdere hvilke planteslag denne avgrensningen skulle omfatte: Hvor går grensen for hva som «har mulighet til å klare seg utendørs i norsk klima»? Noen barplanter, som stuekranstre (*Araucaria heterophylla*), blir dessuten brukt innendørs, mens andre er kjent gjennom reiser eller litteratur. Antallet arter ble derfor langt større enn opprinnelig tenkt. Oversikten gir informasjon om vitenskapelig navn med synonymer, samt engelske og tyske navn, og skandinaviske navn i den grad slike finnes.

Fullversjonen av oversikten kan man få ved å henvende seg til Norsk plantenomenklaturråd for hagebruk ved Eva Vike (eva.vike@nmbu.no), mens en «kortversjon» kan lastes ned fra nettadressen: www.nmbu.no/go/nomenklatur

Kystdouglass (Pseudotsuga menziesii)

Lark (Larix sp)

Produksjon av bartrær på planteskole

UTVALGSARBEID I TRÆR

Tekst og foto: Per Anker Pedersen, førsteamanuensis i plantevitenskap på NMBU, Ås

Tilbud og etterspørsel styrer flyten av varer. Det gjelder også for trær. Ikke sjelden har landskapsarkitekter vært frustrerte fordi visse treslag ikke lar seg skaffe. Det har nok også hendt at planteskoler har kastet deler av produksjonen fordi etterspørselen har vært for liten.

STOR USIKKERHET

Gode bruksegenskaper bør være en forutsetning både for at et treslag settes i produksjon og at det etterspørres, men hvis nye skadegjørere plutselig blir et problem eller spesielle værforhold gir uventede skader, kan etterspørselen etter visse treslag avta dramatisk. Det vil også kunne skje hvis bruken av treslaget forårsaker helseproblemer pga pollen eller rammes av restriksjoner med hjemmel i naturmangfoldloven.

I dag er det knyttet stor usikkerhet til treslagsvalg både på grunn av klimaforholdene, som har vært svært variable, introduksjon av «nye» skadegjørere og ny forskrift om fremmede organismer. Langs veiene har plantebruken dessuten blitt påvirket av den økende bruken av veisalt. I løpet av de siste 20 – 30 åra har flere velkjente treslag blitt mindre aktuelle eller i praksis blitt helt faset ut av årsaker som almesjuke, askeskuddsjuke, pileskurv, bakteriekreft på poppel og hestekastanje, *Guignardia* (bladflekker på hestekastanje) og *Phytophthora*, som truer flere treslag. Enkelte skadegjørere kommer og går, slik som askebladvepsen, mens lindebladvepsen holder stand. Blant de siste soppene som er identifisert i grøntanlegg er *Godronia*

multispora, en sopp som forårsaker greindød og utglisning av krona på bjørk, og som gjør et kritisk utvalg nødvendig.

TILGANG PÅ GODT PLANTEMATERIAL

Etterspørselen vil derfor endre seg, og det vil være behov for et kontinuerlig utviklingsarbeid for å ha tilgang på godt plantemateriale. Planteskolenæringen og E – Plant Norge gjør et betydelig arbeid med dette. Ved Institutt for plantevitenskap, NMBU har utvalgsarbeid i de seinere årene vært prosjektbasert. I prosjektet «**Planter for norsk klima**», som ble initiert av planteskolenæringen, ble det blant annet etablert et forsøksfelt med over hundre ulike treslag som har gitt verdifulle erfaringer og som har vært godt besøkt av planleggere og andre brukere.

Det er mange treslag tilgjengelige i markedet som sjelden plantes fordi vi har lite erfaring med de i Norge, men som har vist seg å være like hardføre som mer velkjente treslag. Å øke diversiteten i norske treplantinger var faktisk et hovedmål i dette prosjektet. «**Treforsøksparken**», som det nevnte forsøksfeltet kalles, har forhåpentlig gitt et bidrag til å bryte noe av monotonien i norsk bruk av trær og den «onde» sirkelen: lite brukt – lite erfaring – lite brukt.

I et annet prosjekt «**Norske treslag til grøntanlegg og revegetering**», som har vært finansiert av Norsk genressurssenter, har det vært fokus på utnyttelse av norske genressurser innen skogtrær. Dette er en problemstilling som har økt aktualitet som følge av Naturmangfoldloven.

“Treforsøksparken” på NMBU i Ås.
(Foto: Long Nguyen)

KRITERIER FOR UTVALG

En systematisk testing for å velge ut gode kloner eller frøkilder er et meget omfattende arbeid som ideelt sett bør foregå på mange steder over mange år. Det vil det neppe være ressurser til ved utvalg av trær til grøntanlegg. I praksis vil en viktig del av testingen foregå etter at planten er satt i produksjon og tatt i bruk. Hvis et treslag brukes i ulike deler av landet vil det etterhvert bli akkumulert verdifull erfaring. Utvalgsarbeid består både i å utvikling nytt materiale, testing av eksisterende sorter og utprøving i anlegg. Veldig ofte er valgene som gjøres i et anlegg

basert på praktisk erfaring, egen eller andres. Mer «spenstige» treslagsvalg vil øke bredden i erfaringene.

Hovedgrunnlaget for å utvikle «nye» treslag som skal bringes inn på markedet vil i utgangspunktet være form og farge, vitalitet, toleranse mot skadegjørere og klimatilpasning. Trær som har klart seg godt i mange år på steder med et ustabilt klima kan være et godt utgangspunkt, men forflytninger kan skape vel så store problemer knyttet til sopp og insekter som til overvintringsskader. Produksjonstekniske egenskaper vil også være viktige. Det er få treslag med virkelig gode høstfarger i norske anlegg. I Treforsøksparken er det imidlertid flere arter og sorter som har årvisse gode farger. I tillegg til disse bør det også kunne gjøres nye utvalg i bl.a. *Fraxinus americana*, *Quercus rubra* og *Acer saccharum*.

Enkelte vintre kan betegnes som «flaskehalser» hvor en stor andel av trærne blir skadd eller ødelagt. Vinteren 2012/2013 må kunne sies å ha vært en flaskehals for vanlig einer, som fikk svært omfattende skader og døde i store antall på grunn av frosttørke. I prosjektet «Norske trær til grøntanlegg og revegetering» er det samlet inn en rekke kloner som fikk minimale skader og som dermed forventes å tåle slike forhold i framtiden. Et annet eksempel er vinteren 2007/2008 hvor en lengre mildværsperiode ble etterfulgt av et sterkt fall i temperaturen og en kuldeperiode. Det medførte store stammeskader på mange bjørketrær i forsøksfelt ved NMBU og ga dermed også mulighet for å velge ut uskadde

Acer saccharinum 'Laciniatum Wierii' er et kraftigvoksende og samtidig grasiøst tre. Det er lett å etablere, men får ofte små frostskafer i toppen har derfor tendens til å bli flerstammet. (Foto: Per Anker Pedersen)

trær som forventes å tåle ustabile vintre bedre enn andre.

Et hovedproblem når en skal teste og velge ut planter er at plantene faktisk må ha blitt satt på prøve. En testperiode under gode værforhold vil derfor ha begrenset verdi. Kritiske værforhold kan inntreffe flere år på rad eller med mange års mellomrom og på ulike steder til ulik tid. Erfaringer om de enkelte treslagenes klimatilpasning vil derfor aldri være solide med mindre de omfatter mange år eller har fanget opp de kritiske årene. På den annen side bør ikke skader i unntaksår tillegges alt for stor vekt. Da sitter vi etter hvert igjen med unødvendig få planteslag til grøntanleggene vår.

MANGE PÅVIRKER VALGENE

Det er altså flere aktører som påvirker

treslagsvalgene i grøntanlegg: De som utvikler nytt materiale, planteskolene, planleggerne, eierne og forvalterne, lovgiverne og offentlige myndigheter. En god kommunikasjon mellom produsenter og planleggere vil alltid være viktig for kvalitetssikringen. Viljen og evnen til å utnytte erfaringer som kan hentes ut av anleggene våre avgjør hvor godt plantebruken kan justeres, likeså kommunikasjonen med plantefaglige miljøer som utvikler og tester planter. Utviklingen og implementeringen av forskriften om fremmede organismer har dessuten vist at god dialog mellom grøntanleggsbransjen og myndighetene er viktig. Den dialogen er det viktig å videreføre i årene som kommer.

*Over: Furuer med opprinnelse fra Skjåk i Gudbrandsdalen. Dette er kompakte typer som ble etablert av Atle Håbjørg ved NLH på 70 – tallet og som seinere har vist seg godt tilpasset forholdene i Ås. De bør settes i produksjon.
(Foto: Per Anker Pedersen)*

*Til høyre: Norsk barlind med blågrønt bar og uvanlig store bærkongler.nærmere.
(Foto: Per Anker Pedersen)*

*Til venstre: Acer rubrum 'Asru' har årvisst oransjerød høstfarge og har vært skadefri i Treforsøksparken siden den ble plantet i 2006. Den blir et lite og «lett» tre.
(Foto: Per Anker Pedersen)*

Vinteren 2012/2013 førte til store skader på einer. Her er døde og skadde individer i Lærdal. (Foto: Per Anker Pedersen)

Einer på samme sted som bilde til venstre, men med bare ubetydelige skader. Den tettvokste typen til høyre kan være aktuell å formere opp og undersøke nærmere. (Foto: Per Anker Pedersen)

Betula pendula 'Fortuna' er en norsk fliketbladet hengebjørk som kunne vært et interessant alternativ. Dessverre er den sterkt skadd, trolig av soppen Godronia multispora, og i så fall er den mindre aktuell. Resistens mot skadegjørere er et viktig seleksjonskriterium. (Foto: Per Anker Pedersen)

Norsk barlind har stor variasjon både i form og farge. Dette treet i Eidsvoll har påfallende blågrønne nåler.
(Foto: Per Anker Pedersen)

Ginkgo biloba

TEMPELTREET - EN LEVENDE FOSSIL

Tekst og foto: Long Nguyen, landskapsarkitektstudent på NMBU , Ås

Ginkgo, eller tempeltre som den også kalles, er en unik levende fossil som ikke har forandret seg så mye på over 200 millioner år. Treets unike utseende og bakgrunn har lenge fascinert folk og botanikere, og kjennetegnes av folk flest som gatetre i bymiljø, med vifteformede blader og illeluktende frukt.

FRA TEMPELTRE TIL BYTRE

De første skriftlige dokumentasjoner tyder på at Ginkgo ble dyrket i Kina for ca 1000 år siden. De ble dyrket rundt templene, og etterhvert ble Ginkgo også dyrket andre steder i Asia, før den nådde til vesten, antageligvis på midten av 1700-tallet. I dag blir den dyrket over hele verden, som prydtre i parker, hager og bymiljø.

OVERLEVENDE FOSSIL

For millioner av år siden fantes det et bredt utvalg av arter av Ginkgo. I dag finnes kun en art av Ginkgo som har overlevd. Ginkgo er et unikt treslag, ettersom den er sitt eneste av sitt slag. Av 350.000 blomstrende arter som eksisterer idag, er det ingen som har slektskap til Ginkgo biloba.

HARDFØR OG SEIGLIVET PLANTE

Det sier seg selv at ginkgo er en meget hardfør plante, ettersom den har overlevd millioner av år med store miljøforandringer. Den har blader som skadedyr ikke er så glad i. Ginkgo ser ut til å ikke bry seg om lavt oksygeninnhold i vekstmediet, og heller ikke økt saltinnhold, noe som gjør at Ginkgo er en mye brukt og egnet som bytre store deler av verden.

PRYDVERDI

Bladenes unike form er et pryddverdi i seg selv, som skiller seg tydelig ut fra de andre

Ginkgo biloba Eocene-blad fra British Colombia, Canada (Foto: Wikipedia)

tresorter. Bladformen er egentlig mange nåler, som gjennom evolusjonen har vokst sammen til en vifteformet blad. Tempeltreet regnes som et bartre, men feller bladene som et løvtre om høsten. Da får bladene en gylden gulfarge, som gjør at treet gløder i høstdrakten. Det finnes en kultivar med navnet 'Autumn Gold', der høstfargene er fremhevet.

HERDIGHET

Ginkgo kan plantes i herdighetssone 3 til 4. Den trives i varmere strøk, og egner seg best for den sørlige halvdelen av landet, rundt Oslofjorden og nedover sørlandet, helt til Bergen. Tempeltreet vokser sakte, men kan oppnå en høy alder. Den passer dermed utmerket som en byplante i lunere norske byer, samt som en flott prydtre i enhver grøntanlegg.

Ginkgo biloba i Botanisk hage på Tøyen i Oslo (Foto: Long Nguyen)

Trerekke:	<i>Ginkgophyta</i>
Klasse:	<i>Ginkgoopsida</i>
Orden:	<i>Ginkgoales</i>
Familie:	<i>Ginkgoaceae</i>
Slekt:	<i>Ginkgo</i>
Art:	<i>Ginkgo biloba</i>

GINKGO BILOBA

This leaf from a tree in the East,
Has been given to my garden.
It reveals a certain secret,
Which pleases me and thoughtful people.

Does it represent One living creature
Which has divided itself?
Or are these Two, which have decided,
That they should be as One?

To reply to such a Question,
I found the right answer:
Do you notice in my songs and verses
That I am One and Two?

*Johann Wolfgang von Goethe, tysk
lyriker, vitenskapsmann, botanist og
filosof, dikt skrevet i 1815.*

POLLEN

Tekst: Ole Billing Hansen

Foto: Long Nguyen og Ole Billing Hansen

Mer enn halvparten av den norske befolkningen har trolig anlegg for allergi. I dag rammer allergier og annen overfølsomhet i luftveier og hud hvert tredje barn og hver fjerde voksen (i følge en svensk allergiutredning fra 1989). Andelen har vært økende de seinere år, noe en mistenker skyldes at barn er for lite eksponert for naturlige fremmedstoffer i tidlig barndom. Dermed opparbeider de ikke toleranse mot allergener. Men miljøet er også i økende grad utsatt for kjemisk forurensning, og mennesker med arvelig disposisjon for

allergi utvikler derfor også oftere allergier. Andelen pollenallergikere er ikke kjent, men antas å omfatte minst ti prosent av befolkningen. Planter er hovedårsaken til sesongbundet allergi, mens helårsallergier som oftest skyldes midd eller dyrehår fra hund, katt eller andre husdyr.

OVERØMFINTLIGHET

Pollenallergi skyldes overømfintlighet i slimhinner i luftveiene. Overømfintlig-heten gir kløe, rødhet, hevelser, rennende øyne og hoste. Også andre plantedeler kan gi allergier, men pollenallergi er mest utbredt. Mange mennesker får allergiliknende symptomer av sterkt duftende plantestoffer, uten at en klinisk kan finne immunbiologisk overfølsomhet. Personer som har økt overfølsomhet i luftveienes slimhinner er også særlig utsatt for sterk plantelukt.

Når en allergi er blitt utviklet mot ett av de vanligste allergiframkallende pollenslagene: bjørk, gras eller burot, kan også pollen fra nære eller fjernere slektninger utløse allergiske symptomer ved såkalte kryssreaktivitet. Det vil si at kroppens immunforsvar oppfatter de allergiframkallende stoffene som så likeartete at allergiske reaksjoner blir utløst av disse.

STORE MENGDER AV SMÅ KORN

De fleste pollentyper har liten eller ingen betydning for allergi. For at pollenet skal virke allergisk, må det:

- opptre i store mengder i lufta
- lett kunne komme i kontakt med slimhinnene, det vil si ha små pollenkorn

Rakler og arr av hassel

- inneholde spesifikke, aktive overflateproteiner som lett kan trenge inn i vev.

Slikt pollen finner vi særlig hos planteslag som er tilpasset vindbestøving. Men selv om bartrærne er typiske vindbestøvere, er det ikke påvist at deres pollen er allergiframkallende. De aller fleste planteslag som bestøves av insekter eller er selvbestøvere, avgir lite pollen til lufta, og utgjør dermed liten fare for å forårsake allergi. Slikt pollen virker allergisk bare ved nærkontakt eller dersom pollenet unntaksvis skulle opptre i store mengder. Derfor ser vi sjelden allergi overfor epleblomster og roser, mens allergi overfor prestekrager kan forekomme, og da oftest hos de samme personene som reagerer på burot.

VINDBESTØVERE

Vindbestøvende løvtrær, busker og urter sprer pollen i store mengder. Hassel, or og bjørk blomstrer i rekkefølge fra mars til mai og antas å være de viktigste allergigivende rakletrærne. Grasartene timotei, hundegras, engreverumpe, raigras og svingel er trolig de viktigste allergiframkallende grasartene, mens burot er den mest kjente kurvplanten. Men vær oppmerksom på at flere arter i kurvplantefamilien er dårlig undersøkt med hensyn til allergi.

Bjørk kan ha svært stor pollenproduksjon. Pollenet spres lett og er vanskelig å unngå. En mulighet er å plante den flikbladete kultivaren av hengebjørk – *Betula pendula* ‘Dalecarlica’ (kalt ornäsbjørk) – ettersom denne ikke setter hannblomsterstander.

Hannrakler av selje (Salix caprea), også kalt for "gåsunger" eller "puselabber"

Graspollen slippes nær bakken og spres ikke over så store avstander. Men det er mange grasarter, og de blomstrer til ulik tid. Burot blomstrer seint i vekstsesongen. Pollen fra burot gir ikke så ofte allergisymptomer som bjørk eller gras, men reaksjonene kan være svært sterke. Burot er et vanlig ugras som gjerne forekommer i store mengder på skrotemark og langs vegkanter. Arten er lett å slå ned som ung, men får utover i sesongen hard, nærmest treaktig stengel.

VÅR OG SOMMER

Allergiplagene opptrer særlig om våren og i løpet av høysommeren. Varme, solrike dager med vind frigjør og sprer mest pollen. Slike dager gir høysnue, kløe og eksem hos allergikere. Ved planting nær barnehager, skoler, helseinstitusjoner og store arbeidsplasser bør en ta hensyn til mulige pollenplager. Helst bør en unngå planteslag som produserer allergiframkallende pollen. Effekten av å unngå slike planter er likevel begrenset, fordi det som regel er rikelig med viltvoksende vegetasjon i omgivelsene. Men det burde være unødvendig å øke de lokale pollenforekomstene nær vinduer og inngangsdører.

Følgende momenter kan bidra til å redusere pollenmengdene fra plantet vegetasjon:

- unngå hannplanter av særbo eller flerbo arter
- velg planteslag som blir insektbestøvet (NB! noen unntak)
- velg planteslag som har fylte blomster og reduserte eller manglende pollenblader velg treslag som blomstrer seint i livet og fell trærne ved begynnende blomstring
- velg planteslag som ingen eller svært få er allergiske mot
- hold plantene vegetative, for eksempel ved stadig klipping av hekk eller grasbane.

POLLENSESONG I SØR-NORGE:

Februar/Mars/April/Mai/Juni/Juli/
September/Oktober:

- *Corylus avellana* (hassel)
- *Alnus incana* (gråor)
- *Alnus glutinosa* (svartor)
- *Betula pendula* (hengebjørk)
- *Betula pubescens* (bjørk)
- *Betula pendula* (bjørk)
- *Alopecurus pratensis* (engreverompe)
- *Phleum pratense* (timotei)
- *Artemisia vulgaris* (burot)

POLLENSESONG I NORD-NORGE:

Februar/Mars/April/Mai/Juni/Juli/
September/Oktober:

- *Alnus incana* (gråor)
- *Alnus glutinosa* (svartor)
- *Betula pubescens* (bjørk)
- *Betula pendula* (bjørk)
- *Alopecurus pratensis* (engreverompe)
- *Phleum pratense* (timotei)
- *Artemisia vulgaris* (burot)

A close-up photograph of several fuzzy, yellowish-green catkins of a Salix species. The catkins are elongated and covered in fine, soft hairs. They are attached to a brown, woody stem. The background is a blurred mix of brown and yellow, suggesting a natural outdoor setting.

SALIX INNGÅR I VARSLINGEN

Det har vist seg at én av fem allergikere som reagerer på bjørkepollen, også reagerer på pollen fra Salix-arter (selje, pil og vier). Dette er påvist blant annet fordi en del pollenallergikere opplever allergiske reaksjoner allerede før bjørketrærne blomstrer.

Salix-artene begynner vanligvis å blomstre et par uker før bjørka. Arter av vier, selje og pil blir i hovedsak pollinert av insekter, og pollenet er klebrig. Det blir derfor bare spredd med vind over korte avstander. Fra og med varslingssesongen 2009 er det gitt varsel om blomstring hos Salix-artene.

Foto: Ole B. Hansen (Salix sp. Nord-Aurdal')

Rakler av hassel

ÅRSMELDING

**Foreningen Treets Venner ble stiftet 26. september 1978.
Foreningen er tilsluttet Det norske hageselskap.
Siste årsmøte ble holdt 12. februar 2016 på Bymuseet, Frogner hovedgård.**

STYRET

Styret som ble valgt på årsmøtet:

Leder:	Eirik Wærner, valgt for 1 år
Styremedlemmer:	Vidar Lundetræ, ikke på valg Caroline Forsgren, valgt for 2 år Rainer Stange, ikke på valg Long Nguyen, ny, valgt for 2 år Eva Anja Michel, ikke på valg Stein Olav Hohle, valgt for 2 år
Vara:	Olav Martin Bakheim, ikke på valg Nina Bergitte Bentzen, valgt for 1 år Sidsel Platou Aarseth, ikke på valg

Revisor har vært Willy Thomassen. Ingen ble valgt til valgkomité på årsmøtet.
Det har i løpet av året vært avholdt 3 styremøter; 5. mars, 24 juni og 10 august.

ÅRETS TREVENN

Prisen «Årets Trevenn» ble utdelt på årsmøtet til Terje Steen Edvardsen (tidligere direktør ved Haraldsplass diakonale høyskole) for sitt mangeårige arbeid med skjøtsel og vedlikehold av den knutekollerte lindealleen ved sykehuset. Litt mer informasjon finnes her:
<http://www.haraldsplass.org/stiftelsen/aktuelt/nyklippet-linde-alle-nesten-200-ar>

ÅRETS TREDREPER

Årets tredreper ble tildelt Avinor Molde for sin «innsats» med å få fjernet blodbøken ved Årø gård, som ligger tett inn til flyplassen. Argumentasjonen er at treet truer flyplassens sikkerhet, og er i strid med reglementet. Prisen ble delt ut til flyplassjefen av Eirik Wærner. Dessverre fikk vi ikke noe pressedekning på saken, til tross for at lokalavisen sendte en fotograf for å dekke saken.

MEDLEMSBLAD

Foreningens medlemsblad TREVENNEN har kommet ut med to nummer i løpet av perioden (nr 12 og 13). Ansvarlig redaktør er fortsatt Rainer Stange, men vi betaler Dronninga landskap en symbolsk sum på 10.000 kroner for at Marie Momrak Selnesaunet/ Long Nguyen redigerer bladet for oss. Styret er veldig fornøyd med bladet, og vi ser nå at revitalisert blad, hjemmeside og Facebook-aktivitet fører til økt medlemstilgang. I tillegg har vi hatt to andre utsendelser for å minne om aktiviteter.

ØKONOMI

Regnskap for 2015 viser et underskudd på kr 11 678,77, som er mindre enn vi fryktet på høstparten. Kontingentinntekter viser et resultat på kr 119 450, mens det var fakturert for kr 132 700.

Ved utgangen av 2015 hadde Treets Venner 496 medlemmer fordelt mellom hovedmedlemmer, bedriftsmedlemmer, foreninger, studenter og husstandsmedlemmer. 60 personer tegnet medlemskap i Treets Venner i 2015, mens 26 meldte seg ut, eller ble meldt ut grunnet to års manglende kontingent.

ARRANGEMENTER

Foreningen deltok med stand på "Vårtreff i Botanisk hage" den 31. mai bemannet med styremedlem Vidar Lundetræ. Dette er et hyggelig arrangement hvor vi treffer mange trevenner, og får noen nye medlemmer.

Eirik Wærner holdt foredrag på hagemessa 18 og 19. april om trær rettsvern i Norge. Foredragene var relativt godt besøkt, og det kom mange spørsmål. Vi hadde også en liten stand på utstillingen, i samarbeid med Norsk permakulturförening. Vi druknet litt på denne standen, og en erfaring er også at logoen vår bør stå øverst på roll-upene, og ikke nederst som i dag.

Årsmøte 2016 (Foto: Rainer Stange)

6. september ble det tur arrangert til Dronning Eufemias gate og Slottsparken. Ragnhild Momrak fra Dronninga Landskap viste rundt i Dronning Eufemias gate, og tidligere slottsgartner Tor Smaaland viste oss rundt i Slottsparken. Vi var heldig med været, selv om det var litt kjølig, men fikk en flott innføring i problematikken med å plante nye trær i gater med mye teknisk infrastruktur i bakken. Tor Smaaland var som vanlig svært engasjert, og fortalte om omleggingen av driften som Slottet har gjennomført.

MEDLEMSTALL OG KONTIGENT

Totalt medlemstall er 496 medlemmer – det høyeste antall som foreningen noensinne har hatt. Vi ønsker oss flere medlemmer utenfor Oslo-området, og ønsker også å opprette lokallag eller grupper i de største byene.

Foreningen har ett æresmedlem, Mari Kollandsrud, som startet foreningen i 1978.

Kontingenten var uforandret i 2015.

HJEMMESIDE

Foreningens hjemmeside blir fortsatt redigert av Øyvind Rauset som et betalt oppdrag. Vi har også fått lagt ut informasjon og registreringsside for bemerkelsesverdige trær.

Facebook-siden vår har ved årsskiftet 1153 "likerklikk", opp fra 800 i 2014 (!), dvs. at det er mange potensielle medlemmer som følger oss der. Vi har også lansert en egen gruppe for "Bemerkelsesverdige trær", som har 406 likere ved årsskiftet (opp fra 345).

VIRKSOMHET

Virksomheten i Treets Venner er i sin helhet basert på medlemmene, og især på styrets kapasitet, idet vi ikke har ansatt sekretariat. Konstitueringen har fordelt oppgavene kasserer og medlemsansvarlig (Vidar Lundetræ), redaktør (Rainer Stange) og sekretær (Caroline Forsgren). Øyvind Rauset og Marie Selnesaune / Long Nugyen har betalte oppdrag.

BYGDØY ALLÉ

Oslo kommune har satt i gang et utredningsarbeid med konseptvalgutredning for trærne i Bygdøy alle. Arbeidet er ikke avsluttet. Vidar Lundetræ har representert Treets venner i møter.

TRÆRS RETTSVERN

Avinor har gått til krig mot eierne av en blodbok på Indre Årø gård ved Molde flyplass, hvor de påstår at treet huser så mye fugl at det er en fare for flysikkerheten. Eierne nekter å felle treet, som trolig er 230 år gammelt. Saken ble anket til samferdselsdepartementet, som har opprettholdt vedtaket, og eieren har etter dette resignert. Han kommer trolig til å selge gården.

STØTTE TIL TREEIERE

Foreningen (ved Eirik Wærner) har gått inn med støtte i flere konkrete rettsvister mellom naboer. Mange av sakene er løst over telefon, men en rekke saker har også blitt mer

omfattende. Vi økte hjelpebeløpet i slike saker fra 1000 kroner til 2000 kroner i 2014, og det har ført til noe færre formelle henvendelser. Noen saker har vært mer omfattende, og da har vi tatt timebetalt. I noen av sakene, som foreløpig er avgjort, har vårt syn vunnet fram med full seier. I løpet av året har vi hjulpet minst 60 personer, og til tider blir dette mye belastning på en person. Vi har dessverre ikke hatt kapasitet til å hjelpe alle.

BEMERKELSESVERDIGE TRÆR

Skiltene til de bemerkelsesverdige trærne ble klare i løpet av 2015. Ut over dette har det ikke skjedd så mye – arbeidet lider under manglende økonomi.

En rekke organisasjoner har gitt sin tilslutning til ordningen: Gartnerforbundet, Hageselskapet, Bad, park og idrett, Fagus, Norske Landskapsarkitekters Forening, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norsk Trepleierforum og Norsk forening for kirkegårdskultur.

Det første bemerkelsesverdige treet i Norge er blitt utpekt, og det er sommereika på Hoel gård i Ringsaker kommune. Treet er majestetisk, og kanskje så mye som 500-600 år gammelt. Treet fikk utmerkelsen på årsmøtet i 2014. Treet har ikke blitt skiltet enda, pga at vi ikke har fått til en avtale med grunneier enda.

Styret i januar 2015

Eirik Wærner

Styreleder

Hans Normann Dahl (til venstre) er en norsk maler, grafiker, avistegner og illustratør. Han er kjent for sine mange fargerike, frodige og romantiske bilder. Vi arbeider nå med å trykke plakaten på nytt nå i farger for Treets Venners medlemmer. (Foto: Rainer Stange)

ÅRSKALENDER

VÅRTREFF I BOTANISK HAGE

En dag med stor aktivitet i Botanisk hage. Plantesalg, omvisninger, presentasjoner av planteforeninger, kafe m.m.

DATO: SØNDAG 29. MAI 2016
KL. 10:00 - 16:00

DAVIDIA INVOLUCRATA

Få med blomstringen av *Davidia involucrata* (duetre), der to hvite høybladene omgir hver av blomsterstandene. De hvite bladene minner om hvite lommetørkle som vaier i vinden, og kalles derfor også lommetørkletré. Det finnes et flott eksemplar i Botaniske hagen i Oslo, der den blomstrer i nesten to uker i slutten av mai.

OMVISNING AV NATURHISTORISK MUSEUM: 25. mai. 2016, kl 18:00, oppmøte utenfor Lids hus (Botanisk museum)

FORSOMMERVANDRING PÅ VESTRE GRAVLUND

DATO: TORSDAG 6. JUNI 2016

KL 18:00 - 19:30

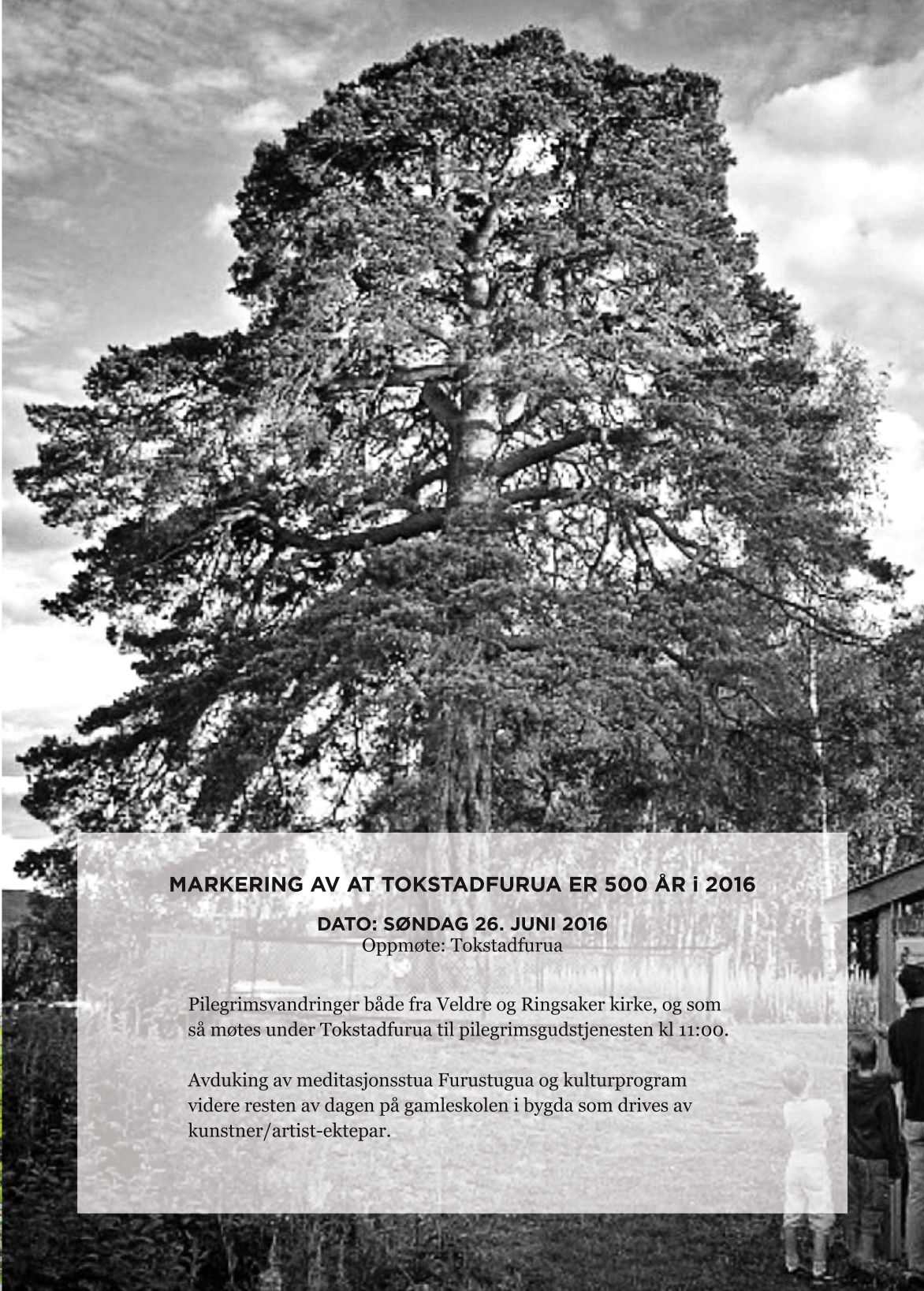
Oppmøte: utenfor Nye kapell, og det er med en gang man kommer opp trappen fra t-banen

FORMÅL: Se på gamle trær, alleer og annen vegetasjon og interessante graver. Vestre gravlund er Norges største gravplass på ca 220 dekar.

Det er mulighet for å være med til Herregårdskroen ved Frognerparken for et glass og et måltid og hyggelig samvær etter endt omvisning.

MARKERING AV AT TOKSTADFURUA ER 500 ÅR I 2016

DATO: SØNDAG 26. JUNI 2016

Oppmøte: Tokstadfurua

Pilegrimsvandringer både fra Veldre og Ringsaker kirke, og som så møtes under Tokstadfurua til pilegrimsgudstjenesten kl 11:00.

Avduking av meditasjonsstua Furustugua og kulturprogram videre resten av dagen på gamleskolen i bygda som drives av kunstner/artist-ektepar.

SENSOMMERTUR

DATO: SØNDAG 4. SEPTEMBER 2016

KL 12:00 - 18:00

Oppmøte: Dronning Eufemias gate 2

BAKGRUNN: Det er satt av 240 mill.kr. til å bygge 4 nye bydelsparker; én i hver bydel i Groruddalen, Oslo. Treets Venner vil bli guidet rundt av landskapsarkitektene bak de 4 parkene. Vi vil fokusere spesielt på treplantingene og det grønne i presentasjonene.

- 12:15   **GRORUDPARKEN** ved landskapsarkitekt Anne Pia Møllenhuis, LINK arkitektur AS Landskap. Parken fikk den norske landskapsarkitekturprisen 2015.
- 13:45   **VERDENSPARKEN** på Furuset ved Sundt, Sundt og Thomassen landskapsarkitekter AS
- 15:00   **LUNSJ** i Paviljongen i Bjerkedalen park.
- 16:00   **BJERKEDALEN PARK** i bydel Bjerke ved landskapsarkitekt Rainer Stange, Dronninga landskap. Bjerkedalen park fikk Oslos bys arkitekturpris 2015.
- 18:00   **RETUR** Oslo S.

Turen koster kr 650,- med busstur, lunsj, drikke og kaffe, samt engasjerte foredragsholdere inkludert.

HØSTVANDRING PÅ BOTANISK HAGE

DATO: TORSDAG 6. OKTOBER 2016

KL 17:00 -18:30

Oppmøte: Hovedinngangen ved Monrads gate, Botanisk hage, Tøyen

Omvisning ledes av landskapsarkitekt Tone Lindheim ved Bjørbekk & Lindheim. Ved siden av å være medeier og daglig leder av dette landskapsarkitektkontoret, er hun også direktør for Naturhistoriske museum (NHM).

Hvis du er registrert spiller hos Norsk Tipping kan du be om at **Treets Venner** mottar 5 % av alle beløp du spiller for.

Neste gang du spiller kan du be din kommisjonær om å få knyttet ditt spillkort til foreningen –
org.nummer 989 859 080

Be dine venner og bekjente om å gjøre det samme!

Returadr: Treets Venner c/o Det norske Hageselskap, Postboks 53 Manglerud, 0612 Oslo

KALENDER 2016

FORSOMMERVANDRING PÅ VESTRE GRAVLUND

Kl 18:00 torsdag 6. juni

OMVISNING AV GAMLE TRÆR, ALLÉER OG ANNEN
VEGETASJON I NORGES STØRSTE GRAVPLASS

SENSOMMERTUR

Kl 12:00 søndag 4. september

BEFARING I GRORUDPARKEN, VERDENSPARKEN OG
BJERKEDALEN PARK

HØSTVANDRING PÅ BOTANISK HAGE

Kl 17:00 torsdag 6. oktober

OMVISNING MED TONE LINDHEIM, DIREKTØR AV
NATURHISTORISK MUSEUM PÅ BOTANISK HAGE PÅ
TØYEN